

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ

২য় বছৰ : ৪ৰ্থ সংখ্যা : ১৫ জুলাই — ১৫ আগষ্ট : মূল্য : ৬০ পইচা

অসম, মণিপুৰ, ত্ৰিপুৰাত যুদ্ধৰ প্ৰস্তুতি :

সম্পাদকীয়

অসম তথা সমগ্ৰ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলত সামৰিক, অৰ্ধ-সামৰিক বাহিনীৰ দ্ৰুত সম্প্ৰসাৰণ ঘটোৱা কথা নিশ্চয় সকলোৱেই গম পাইছে। ইয়াৰ ভিতৰত বেছিকৈ সম্প্ৰসাৰণ ঘটোৱা হৈছে মণিপুৰত। ইফল নগৰত সামৰিক বাহিনীৰ জীপ, ট্ৰাক আদিৰে ঠাহ খাই পৰিছে। ইয়াৰ লগে লগে আছে বি এছ এফ, চি আৰ পি, অসম ৰাইফলছ, মণিপুৰ ৰাইফলছ। প্ৰায় প্ৰতিটো ৰাস্তাতে মেচিনগান আৰু চেলফ্ লোডিং ৰাইফল (S L R) হাততলৈ প্ৰতিটো বাহিনীয়েই সতৰ্কভাৱে অপেক্ষা কৰিছে নাইবা টহল দিছে। ইয়াৰ উপৰিও এছ,আই,বি, আই বি; ৰিচাৰ্ছ এণ্ড এনালাইচিছ উইং (RAW)এ অঞ্চলটোত অপাৰেচন চলাইছে। এজন সামৰিক অফিচাৰৰ মতে, 'আজিৰ ইফল ভিয়েটনাম যুদ্ধৰ সময়ৰ চাইগনৰ সৈতে একেই।'

অসমৰ প্ৰায় প্ৰতিখন সৰু বৰ নগৰৰ আশে-পাশে চি, আৰ, পি নাইবা সামৰিক ছাউনী পতা হৈছে। একেই অৱস্থা ত্ৰিপুৰাত, মিজোৰামত। মাত্ৰ কিছুপৰিমাণে কম মেঘালয় আৰু অৰুণা-চলত। ইয়াৰ কাৰণ কি? কোনোবা বিদেশী ৰাষ্ট্ৰৰ লগত যুদ্ধ হোৱাৰ সন্ভাৱনাই দেখা দিছেনে কি??? প্ৰকৃততে সেয়া নহয়। এই যুদ্ধ অঞ্চলটোৰ নিৰীহ জনসাধাৰণৰ বিৰুদ্ধেহে। সমগ্ৰ অঞ্চলটোৰ নিষ্পে-ষিত জনগণৰ জাগৰণে কঁপাই তুলিছে দিল্লীৰ দৰ-বাৰ। মণিপুৰ আৰু ত্ৰিপুৰাত ভয়ংকৰ ভাঃব আৰম্ভ হৈছে সামৰিক নিৰ্যাতন। গাওঁবিলাকৰ বিপ্লৱী, বিদ্ৰোহীসকলক ধৰাঃপলাবৰ বাবে তালাছি অস্তি-

মান (Combing) চলোৱা হৈছে। এই অভিযান কিমান ভয়ংকৰ প্ৰত্যক্ষদৰ্শীৰ বাহিৰে আনে বুজিব নোৱাৰে। প্ৰতিটো ঘৰৰ প্ৰতি ইফি মাটি তন্ন-তন্নকৈ সতৰ্কতাৰে পৰীক্ষা কৰা হয়, আন্দোলনত জড়িত বুলি সন্দেহ কৰা প্ৰতিজনলোকৰ ওপৰতে আৰম্ভ হয় নিৰ্যাতন।

অতি 'গণতান্ত্ৰিক সমাজবাদী' স্বাধীন যুক্তৰাজ্য খনত ক্ষুদ্ৰজাতি সমূহৰ ওপৰত বৰ্বৰ শাসন জাপি দি এইদৰে 'গণতন্ত্ৰ' আৰু 'সমাজবাদ' প্ৰতিষ্ঠা কৰা (১২ পৃষ্ঠাত চাওক)

সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থা আৰু সদৌ অসম গণ-সংগ্ৰাম পশ্চিমদৰ আহ্বানত অসমৰ পৰা বিদেশী নাগৰিক বহিষ্কাৰৰ দাবীত আন্দোলনৰ যি নতুন পৰ্যায় চলি আছে 'প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ' গোষ্ঠীয়ে ইয়াৰ সফলতা কামনা কৰে। সকলোবোৰ চৰকাৰী লক্ষনমূলক ব্যৱস্থাৰ প্ৰত্যাহাৰৰ দাবী কৰে আৰু সংগ্ৰামী জনতাক অভিনন্দন জনায়।।

ভিতৰত আছে :

- * জনজাতি সমস্যা সম্পৰ্কে— অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি (প্ৰনৌত্তৰ)
- * মণিপুৰত বিদ্ৰোহৰ দাবানল
- * অশান্ত মিজোৰাম
- * আমাৰ স্বাৱলম্বিতাৰ সংগ্ৰাম
- * সৱল বাহুৰ আগতে অসমৰ শিল্প
- * কৱিতা : প্ৰতিবাদৰ প্ৰেৰণা, প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ, ছুটা কৱিতা

মণিপুরত বিদ্ৰোহৰ দাবানল

○ জ্যোতি বৰদলৈ

মণিপুর, ১৯৪৯ চনৰ ১৫ অক্টোবৰ তাৰিখে ভাৰত যুক্তৰাজ্যৰ লগত চামিল হোৱা এখন ৰাজ্য। ২২, ৩৫৬ বৰ্গ কিঃ মিঃ আগুৰা ৰাজ্যখনৰ জনসংখ্যা প্ৰায় ১,০৭২, ৭৫৩ (৭১ চনৰ পিয়লৰ প্ৰতিবেদন মতে) শিক্ষিতৰ হাৰ শতকৰা ৩২.৯৯। কুটীৰ শিল্প, হস্তশিল্প আৰু ক্ষুদ্ৰায়তন শিল্পই প্ৰধান শিল্পাৰুষ্ঠান। উদ্যোগৰ অভাৱত নিৰনুৱাৰ হাৰ অস্তিশয় বেছি।

উপত্যকা অঞ্চলটোৰ পৰিস্থিতি বৰ্তমান অশান্ত। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ এজেলিয়ে ৰাজ্যিক চৰকাৰক সন্দেহ কৰে। তেওলোকে ভাৱে যে আঞ্চলিক ৰাজনৈতিক দলৰ নেতা আৰু কিছুমান মন্ত্ৰীয়ে দিল্লী বিৰোধী ৰাজনৈতিক আন্দোলন চলাই আছে। কেইবাটাও দল বা ক্ৰুটে ভিন্ন দাবীত আন্দোলন চলাই আছে যদিও লক্ষ্য বিদেশী বহিৰাগত বিতাড়ন। প্ৰধানকৈ পঁচটা আন্দোলন ৰাজ্যখনত চলি আছে। [১] ছাত্ৰসকলে চলোৱা বিদেশী বহিৰাগত বিতাড়ন আন্দোলন [২] পুনৰাভ্যুত্থান পন্থীৰ হিন্দু তথা ভাৰত বিৰোধী আন্দোলন [৩] মহিলাসকলৰ সৈন্যবাহিনীৰ বিপৰীতে সন্মুখ অভিযান [৪] প্ৰিপাক (Peopls' Revolutionary Party of Kangleipak) গোষ্ঠীৰ দুটা ভাগে নগৰ অঞ্চলত চলোৱা ধাৰাবাহিক আতঙ্ক অভিযাণ। [৫] গণমুক্তি বাহিনীয়ে শৈৰ্ষাৰে চলোৱা সুচিন্তিত আৰু সুপৰিকল্পিত আন্দোলন।

আন্দোলনবোৰ নিজ নিজ বাটেৰে আগুৱাই আছে। এটাক বন্ধ কৰাৰ চেষ্টা কৰিলে আনটো বেছি শক্তিশালী হয়। কোনো ৰাজনৈতিক দলৰ সদস্য নোহোৱা লোকেও আন্দোলনত ভাগ লৈছে। যোৱা এমাহ ইফলৰ ৰাস্তা ঘাটবোৰ কোনো ৰাজনৈতিক দলৰ নোহোৱা কিছুমান সাধাৰণ গাভৰু ছোৱালী আৰু বৃদ্ধী মানুহে অধিকাৰ কৰি আছিল। চৰকাৰৰ দমনমূলক নীতিকো আওকাণ কৰি তেওঁলোকৰ আন্দোলন চলাই গৈছে। এনে আন্দোলন

আনকি নগালেণ্ড নাইবা মিজোৰামতো হোৱা নাই। কোনো দিন সংবিধান নমনা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ভাবে যে ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ সৈন্যবাহিনীৰ দ্বাৰা জোৰ জ্বলুম কাৰ 'ৰাজনৈতিক সাহস' নাই। মহিলা সকলৰ আন্দোলনেই বৰ্তমান মণিপুরত বেছি প্ৰধান্য বিস্তাৰ কৰিছে। প্ৰিপাক গ্ৰুপে কেইটামান সৰু কিডন্যেপিং আৰু হত্যাকাণ্ড ঠায়ে ঠায়ে ঘটাইছে যদিও মহিলাসকলৰ দৰে সক্ৰিয় হোৱা নাই।

'মিতেই' সমাজৰ পুনৰাভ্যুত্থান মূলতঃ হিন্দু বিৰোধী লগে লগে ভাৰত বিৰোধীও। সাম্প্ৰতিক অশান্তি আৰু হিংসা কাৰ্যত তেওঁলোকৰ হাত নথকা নহয়। ৰাসলীলা মণিপুরৰ এটা বিখ্যাত উৎসৱ; এই ৰাসলীলা বন্ধ কৰাৰ চেষ্টা পোন প্ৰথমে মিতেই সমাজে কৰিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত সফল হোৱা নাছিল যদিও বৰ্তমান সফল হোৱাৰ পথত। বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ সৈতে সম্পৰ্ক ছেদ, হিন্দু মন্দিৰ বৰ্জন, হিন্দু আচাৰ অনুষ্ঠানৰ বিৰোধিতা আদি এই সমাজৰ কাৰ্যচৰাৰ অন্তৰ্ভুক্ত। উত্তৰ পূব ভাৰতৰ বিভিন্ন মুক্তিকামী উপজাতীয় গোষ্ঠীৰ মাজত এক যোগ-সূত্ৰ স্থাপনৰ প্ৰচেষ্টা তেওঁলোকেই লৈছিল। এই উপজাতি সকলৰ মাজত মঙ্গোলীয় উৎসৰ এটা সাধাৰণ সূত্ৰ উলিওৱাৰ চেষ্টা তেওঁলোকেই প্ৰথম কৰিছিল।

উত্তৰ পূব অঞ্চলৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ মুক্তিকামীসকলে পাৰস্পৰিক সহযোগিতাৰ ভিত্তিত সশস্ত্ৰ বাহিনী গঠনৰ বাবে এক আয়োজন কৰিছে বুলি ভূ ৰখা মহলৰ পৰা জনা যায়। বিভিন্ন নামত তিনিটা সংগঠনৰ (৬ পৃষ্ঠাত চাওক)

শুধৰণী

পৃষ্ঠা	কলম	শাৰী	হ'বলাগে	হৈছে।
৪	১	৬	বস্তু	বস্তু
৪	২	৩	চিলাইকল	চিলাইকল
৭	১	শেষ	লুইতৰ	লুইৰ
৫	১	১১	ইমান	ইনাম

জনজাতি সমস্যা সম্পর্কে

অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতি

✦ প্রশ্ন—

১। অসম তথা পূৰ্বাঞ্চলৰ জনজাতি সমূহৰ ভাষা সংস্কৃতিৰ মুক্ত বিকাশৰ বাধাসমূহ দূৰ কৰিবৰ বাবে অসম সাহিত্য সভাই কি আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছে? উত্তৰ—

১। অসম সাহিত্য সভাই সম্প্ৰতি অসমৰ ভৌগোলিক সীমাৰ ভিতৰত থকা জনজাতিসকলৰ ভাষা-সংস্কৃতিৰ কথা চিন্তা কৰিছে। সভাই ১৯৭৩ চনতে থলুৱা ভাষা সংস্কৃতিৰ উদ্ধাৰ আৰু উন্নয়নৰ আঁচনি লৈছিল। যোৱা সপ্তচত্বাৰিংশ (বহা) অধিবেশনত এই বিষয়ে পঞ্চম প্ৰস্তাৱত কৈছিল, “অসমৰ থলুৱা ভাষা-সংস্কৃতিৰ উদ্ধাৰ আৰু উন্নয়নৰ প্ৰাথমিক আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰিবৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হওক লগতে সভাই অসমৰ থলুৱা জন-গোষ্ঠীৰ ভাষা সাহিত্যৰ অনুষ্ঠান সমূহৰ লগত আন্তৰিক সম্বন্ধ গঢ়ি তুলিবৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে।” নতুন বছৰত সাম্প্ৰতিক আন্দোলনৰ হেতুকে কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব পৰা নাই যদিও সভাই মিচিং শিক্ষা, বড়ো শিক্ষা আৰু কাৰবি শিক্ষা বিষয়ক পুথি প্ৰণয়নৰ কথা চিন্তা কৰিছে। আকাশবাণীৰ জৰিয়তে মিচিং ভাষাত বাতৰি পৰিবেশন কৰিবৰ কাৰণে অনুৰোধ কৰা হৈছে। বিভিন্ন জনজাতি অঞ্চললৈ গৈ ভাৰ বিনিময় কৰাৰ কথাও সভাই চিন্তা কৰিছে।

✦ প্রশ্ন—

২। লিপি সম্পর্কে আপোনালোকৰ মত কি অনুগ্রহ কৰি জনাবনে?

উত্তৰ—

২। লিপি সমস্যাটো বৰ জটিল। ওপৰত উল্লেখ কৰা জন-গোষ্ঠীয়ে অসমীয়া লিপি গ্ৰহণ কৰিলে

✦ জনজাতি সমস্যা সম্পর্কে অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিক প্ৰশ্নসমূহ কৰিছিল ‘প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ’ৰ সম্পাদকে। উত্তৰ সমূহ সঠিক সময়ত দিয়া বাবে মাননীয় সভাপতি ডাঙৰীয়াক— ‘প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ’ গোষ্ঠীয়ে আন্তৰিক ধন্যবাদ জনাইছে।

শ্ৰীযতীন্দ্ৰনাথ গোস্বামী

ভাৰ বিনিময়ৰ প্ৰক্ৰিয়াটো সহজ হ'ব। এই বিষয়ে জনগোষ্ঠীসকলৰ মাজতো মত-দ্বৈধ আছে তথাপি ৰোমান আৰু অসমীয়া লিপিৰ ভিতৰত তেওঁলোকে যিটোকে গ্ৰহণ কৰে সেয়ে হ'ব। আমাৰ সিদ্ধান্ত আনৰ ওপৰত জাপি দিব নোৱাৰি। মোৰ বিশ্বাস শেহত অসমীয়া লিপিৰে বড়ো, মিচিং, কাৰবি ভাষীসকলে নিজৰ ভাৰ প্ৰকাশ কৰিব।

✦ প্রশ্ন—

৩। বড়ো, মিচিং, কাৰবি আদি জনজাতিৰ যি বোৰ কলা-সংস্কৃতি আৰু অসমৰ সাহিত্যৰ লগত জড়িত সংগঠন আছে, সেই সকলকো ঐক্যবদ্ধ কৰি অসমৰ সাংস্কৃতিক জীৱনৰ মূল জীৱন প্ৰবাহৰ অংগ কৰি ল'বলৈ আপোনালোকে কেনে চেষ্টা চলাইছে অনুগ্রহ কৰি জনাবনে?

উত্তৰ—

৩। বড়ো, মিচিং কাৰবি আদি জনজাতিসকলৰ যি বোৰ কলা-সংস্কৃতি আৰু সাহিত্য অনুষ্ঠান আছে সেইবোৰক ঐক্যবদ্ধ কৰিবৰ কাৰণে সভাই বৰ বেছি প্ৰচেষ্টা চলোৱা নাই। কলা-সংস্কৃতিৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত জন-গোষ্ঠীসকলৰ নিজ নিজ পৰিবেশ আছে বড়ো, মিচিং আৰু কাৰবিসকলে নিজ নিজ পৰিসৰৰ ভিতৰত কলা-সংস্কৃতিৰ সাধনা কৰিছে আৰু সাহিত্য সভাৰ বাৰ্ষিক অধিবেশনৰ সঙ্গীত-নুষ্ঠানত সেইবোৰ পৰিবেশন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি জনজাতি সকলক কৃত্তিক আদৰি লোৱা হয়। বড়ো সাহিত্য সভা; মিচিং বানে কেবাং আদিৰ লগত যোগাযোগ ৰখা হৈছে। বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ সাহিত্য অনুষ্ঠানৰ লগত সম্বন্ধ ৰক্ষা কৰিলেহে জনজাতি সকলক জাতীয় জীৱনৰ ঘাই সুঁতিৰ লগত মিলাব পৰা যাব।

তাঁতশাল, যঁতৰ আৰু কৃষিকাৰ্য্যৰ কাৰণে কমাৰশালত তৈয়াৰী সা-সঁজুলি ইত্যাদিয়েই অসমৰ জনাজাত আৰু ব্যৱহৃত একমাত্ৰ শিল্প। এই শিল্প-বোৰো ভাৰতৰ পৰা মিলত তৈয়াৰী সামগ্ৰী আমদানি হোৱাৰ কাৰণ খুব সোনকালে মৃত্যু মুখত পৰিছে।

আজিলৈকে অসমত ধাতুৰ বস্তু, কাঠৰ বস্তু আৰু কপাহৰ বস্তু উৎপাদন কৰা কোনো শিল্প নাই।

ইউৰোপৰ শিল্প বিপ্লৱৰ দিনৰ পৰা উদ্ভূত নিযুত নিযুত উদ্যোগিক সস্তাৱনাক আৰু ধাতু, বাসয়ন, বিদ্যুৎ আৰু ইলেকট্ৰ'নিক্সৰ অদ্ভূত প্ৰগতিক এতিয়াও অসমৰ উদ্যোগীকৰণ আৰু যান্ত্ৰিকীকৰণ কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা হোৱা নাই।

আপোনাৰ কাপোৰ ধোৱা চাবোন ডোখৰ অসমৰ বাহিৰৰ পৰা আহে। আপুনি যদি আধুনিক হিচাপে টুথ-ব্ৰাছ, টুথ-পেস্ট, কছমেটিকছ ব্যৱহাৰ কৰে, এই সকলোবোৰ অসমৰ বাহিৰৰ পৰাই আহে। বন্ধনকাৰ্য্যৰ কাৰণে পয়োজনীয় বাচন-বৰ্তন, কাপ, গিলাচ, চামোচ এই সকলোবোৰ অসমৰ বাহিৰৰ।

যদি আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে লিখা-পঢ়া কৰিবলৈ শিকিছে, তেন্তে প্লেট আৰু পেন্সিল দুয়োটাই অসমৰ বাহিৰৰ পৰা আনিব লাগে, যদি সিহঁতে কাগজ আৰু কলম/পেন্সিল ব্যৱহাৰ কৰে তেন্তে পৰিস্থিতি আগতকৈও বেয়া হয়।

আপোনাৰ ঘৰৰ চাৰিওফালে এবাৰ চকু ফুৰাই চাওক। যদি আপোনাৰ এখন বাইচাইকেল আছে তেন্তে ইয়াৰ সকলো অংশ (parts) অসমৰ বাহিৰত উৎপাদিত। সা-পোছাকৰ সকলোবোৰ সূতা অসমৰ বাহিৰত কটা আৰু আমি পিন্ধা গেঞ্জিটোও অসমৰ বাহিৰত চিলোৱা। যদি কোনোৱা স্থানীয়

দৰ্জীয়ে আপোনাৰ চোলা এটা চিনাই দিয়ে, সেই চোলাৰ বাবে আৱশ্যকীয় কাপোৰ অসমৰ বাহিৰৰ পৰাহে আহে। চিইলাকল আৰু ইয়াৰ কাৰণে আৱশ্যকীয় বেজী, সূতা ইত্যাদি সকলো অসমৰ বাহিৰৰ পৰা আহে। আপুনি পিন্ধা জোতা; চেঙেল আদি অসমৰ চৰণীয়া গৰুৰ ছালৰ পৰাই তৈয়াৰী, এইবোৰ কলিকতালৈ লৈ যোৱা হয় আৰু চামৰালৈ ৰপান্তৰ কৰি জোতা বনোৱা হয়। এই জোতাকে অসমৰ কিছুমান ছাল সংগ্ৰাহকক দিয়া মূল্যতকৈ তিনিগুণ বেছি মূল্যত অসমলৈ আমদানি কৰা হয়। যদি আপোনাৰ সস্তীয়া (মূল্যবান কাঠবোৰ অসমৰ বাহিৰলৈ লৈ যোৱা হয়) কেঁচা কাঠেৰে তৈয়াৰী আঁচবাৰ আছে, কাঠ কটা কৰন্তখন, গজাল আৰু জুকুৰোৰ নিশ্চয় অসমৰ বাহিৰৰ পৰা অহা। খুব সম্ভৱতঃ কাঠমিল্লীজনো অসমীয়া নহয়। আপোনাৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে পঢ়া পাঠা-পুথি খনৰ কাগজবোৰ অসমৰ বাহিৰে অসমৰ বাহিৰত তৈয়াৰী। কিতাপখনৰ ছপা আৰু বনোৱা কাৰ্য্যও নিশ্চিতকৈয়ে অসমৰ বাহিৰতে হয়।

এইবিধয়ে সাৱধানৈ ভাবক; আপুনি বৰ্তমান ভাৰতৰ আটাইতকৈ হুখীয়া উপনিবেশ ক্ষেত্ৰত বাস কৰিছে। বৃটছ ভাৰতৰ উপনিবেশতকৈও এতিয়া আপোনাৰ দৰিদ্ৰতা বেছি গভীৰতৰ। আপোনাৰ উদ্যোগিক শক্তি তৃতীয় বিশ্বৰ অন্য দেশবোৰতকৈও হীনতৰ; কাৰণ নিজৰ অৰ্থনীতি গঢ়ি তুলিব পৰাকৈ অন্য দেশৰ পৰা সাহায্য লবলৈ সেইবোৰ দেশ মুক্ত। কিন্তু অসমক এটো কৰিবলৈ দিল্লীয়ে নিদিছে। ভাৰতৰ অনুমোদন বিভাগে তৎক্ষণাত আঙুলিয়াই দিব যে ভাৰতৰ উদ্যোগিক সামৰ্থ ইতিমধ্যেই প্ৰচুৰভাৱে পূৰণ কৰা হৈছে, গতিকে আপুনি অসমীয়াই অসমত তাক পোৱাৰ অধিকাৰ

নাই। যদি ভাৰতৰ অনুমোদন কৰ্তৃপক্ষই কোনো অনুমতি পত্ৰ নিদিয়, তেন্তে ভাৰতচৰকাৰৰ অধীনস্থ বেংকসমূহে আপোনাক পাই এটাও নিদিয়। আম-
দানি অনুমোদন কৰ্তৃপক্ষইও কোনো আমদানিৰ
অনুমতি নিদিয়।

যিহেতু অসমত কোনোশিল্প নাই, অসমৰ ক্ৰয়
ক্ষমতাও নাই। এইটো সত্য যে অসমত সংগ্ৰহ
কৰা মুঠ আয়কৰ কলিকতাৰ এটা পথত সংগ্ৰহ
কৰা ধনৰ সমানো নহয়। খুব কমেইহে অসমীয়া
ভাল বেতন পোৱা লোক আছে। আৰু যিসকলে
পায়, তেওঁলোকৰ উপাৰ্জন ইনান কম যে, ভাৰতীয়
কৰ নীতি অনুসৰি কৰ দিব লগীয়া নহয়।
যিহেতু দিল্লীয়ে অসমৰ পৰা পৰা যথেষ্ট আয়কৰ
নাংপায় (সিহঁতে প্ৰতি বছৰে চাহ আৰু তেলৰ পৰা
পোৱা ১,৩৫০ কোটি টকাৰ কথা নকয়) সিহঁতে
সন্মত হয় যে অসমক উদ্যোগীকৰণৰ বাবে
অনুদান দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত তালিকাভুক্ত কৰা নাই।
অসমত উদ্যোগিক ভেঁটি প্ৰতিষ্ঠা কৰি-
বলৈ ৩০ বছৰীয়া কংগ্ৰেছী ৰাজত্ব আৰু
দিশপুৰৰ ২বছৰীয়া জনতাৰাজে কি কৰিলে:

উত্তৰ হ'ব ০০ (দুটা শূন্য)। তেওঁলোকে কেৱল
তলত দিয়া খিনি প্ৰতিষ্ঠা কৰাত সহায় কৰিলে:

১। কলিকতীয়া ব্যৱসায়ীৰ অধীনস্থ কাঠমিলসমূহ
প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে। এইবোৰত নিয়োগৰ কোনো
সান্ত্বনা নাই, বৰং অসমৰ সস্তীয়া বিহ্যংশক্তি আৰু
প্ৰাকৃতিক গেচ ব্যৱহাৰ কৰে, কম টকাত মূল্যবান
কাঠবোৰ লুটি নিয়ে আৰু সকলো প্লাইউদ, ব্ৰেক-
ব'ৰ্ড আৰু ভাৰ্নিয়াৰ কলিকতা আৰু দিল্লীলৈ পৰি-
বহন কৰি প্ৰায় ৫০০% লাভ কৰে। এই পুঁজিৰ
একোৱেই অসমৰ উদ্যোগিক উন্নয়নৰ বাবে নাহে।
(এক ঘনফুট কাঠ অসমত প্ৰায় ২০'০০ টকাত
কিনে। চাহৰ বাকচৰ বাবে প্লাইউদ কাঠ প্ৰতি
ঘনফুটত প্ৰায় ২০০'০০ টকাত কলিকতাৰ পৰা
অসমলৈ পঠিয়ায়।)

২। উদ্যোগীৰ দীঘল তালিকাৰ ভিতৰত “ক্ষুদ্ৰ
উদ্যোগিক অনুজ্ঞাপত্ৰ”সমূহ সেইসকলে পায়, যি

সকল ক্ষমতাশালী ব্যক্তিৰ সৈতে জড়িত। এই
অনুজ্ঞাপত্ৰ সমূহ কেৱল ‘অৰ্থ সাহায্যত পোৱা কেঁচা
মাল’ কিনিবলৈহে ব্যৱহাৰ কৰা হয়, যিবোৰ কিম্ব
পুনৰ কলিকতাত ভাল লাভ ৰাখি বিক্ৰী কৰা হয়
আৰু উদ্যোগীসকলে তেওঁলোকৰ সময়খিনি
সুখেৰে ক্লাবৰ জাকজমকতাৰ মাজত পাৰ কৰে।
৩। শোধানাগাৰৰ উপজাত সামগ্ৰীবোৰ প্ৰেট্ৰলিয়াম
ক'ক' হিচাপে সহজে শোষণ কৰাৰ সুবিধা দিলে,
যাতে হিন্মৎসংকাই ৪০০% লাভ কৰিব পাৰে আৰু
বিৰলাৰ এলুমিনিয়াম শিল্প আগতকৈও বেছি চহকী
হয়, কিন্তু কোনোটোৱেই ৰাজ্য খনৰ বাবে উদ্যো-
গিক প্ৰগতিৰ সহায়ক নহ'ল।

৪। অশোক কাগজ কলত এটা ক্ষুদ্ৰ অংশ খটুৱালে
আৰু সকলো আৱশ্যকীয় পাল্ল বিহাৰলৈ এটা স্থিৰ
মূল্যত পঠিয়াবলৈ সন্মত হ'ল, বিহাৰত কাগজ প্ৰস্তুত
হ'ব, আৰু লাভাংশ বিহাৰতে ৰাখি এটা উঠু বজাৰ
দৰত বিক্ৰী কৰা হ'ব। আমি অসমত কলিকতাই
স্থিৰ কৰা মূল্যতহে সেই কাগজ কিনিব পাৰিম।

৫। চাহ, তেল, অলাগতিয়াল কাঠ আদি মুক্তভাবে
লুঠন কৰিবলৈ অনুমতি দিলে, আৰু নামকপৰ সাৰ
প্ৰকল্পৰ মালিকীস্বত্ব নিজৰ হাতত ৰখাৰ পৰিবৰ্তে
ইয়াক প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ দিল্লীৰ সাৰ কোম্পানীক
এনেয়ে এৰি দিলে। একে সময়তে গুজৰাটী সকলে
ৰবোদাত তেওঁলোকৰ বৃহৎ সাৰ কাৰখানা
নিজে প্ৰস্তুত কৰিলে আৰু দিল্লীক ইয়াৰ বিশাল
লাভাংশ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ নিদিলে।

৬। আমাৰ নিজৰ শক্তিশালী জলশক্তিৰ ভেঁটি উন্নত
কৰাৰ পৰিবৰ্তে, শেষত কপিলীকো দিল্লীৰ নিয়ন্ত্ৰণত
সমৰ্পণ কৰা হ'ল আৰু বজাইগাওঁ তাপবিদ্যুৎ কেন্দ্ৰ
সম্পূৰ্ণৰূপে বেঙ্গলৰ কয়লাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি
তৈয়াৰ কৰা হ'ল যিটো বস্তু অসমৰ তেল যেনেকৈ
“মুক্ত ভাবে” বাহিৰলৈ যায় তেনেকৈ “মুক্ত ভাবে”
অসমলৈ নাহিব।

মুঠতে অসমৰ উদ্যোগিক উন্নয়নত এই মূখ্যামি,
আৰু অনুষংগিত অকৰ্মণ্যতাই মাত্ৰ খুব কম সংখ্যক
লোকহে ধনী হোৱাত সহায় কৰিলে, কোনো

আহিলাৰে উন্নতি সাধন নকৰিলে আৰু যিবোৰ উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠা কৰিলে সেইবোৰ কিছুমান “অধ-উৎপাদনশীল গোট”হে মাত্ৰ যি কেঁচামাল সমূহ সামান্য বস্ত্ৰৰ কাৰণে কিনি, আৰু অধ-নিৰ্মিত সাম-গ্ৰীসমূহ অসমৰ বাহিৰলৈ পঠিয়াই ঐশ্বৰ্য আহৰণ কৰে। অসমত ত্ৰিশ বছৰীয়া কংগ্ৰেছ শাসনে কোনো মেচিন তৈয়াৰ কৰা উদ্যোগ প্ৰতিষ্ঠা নকৰিলে, যাৰ অবিহনে অসমত কোনো শিল্পই মূৰ দাঙি নুঠে। অসমত কোনো ঢালাই কাৰখানা নাই, কোনো গুৰু মেচিনৰ দোকান নাই, যাৰ ফল হ’ল কোনোবাই যদি গজাল আৰু জু আদি তৈয়াৰ কৰাৰ দৰে প্ৰাথমিক শিল্প প্ৰতিষ্ঠান এটা গঢ়ি তুলিবলৈ বিচাৰে, তেন্তে তেওঁ মূল যন্ত্ৰ পাতিব কাৰণে কলিকতালৈ যাব লাগিব। এইটো প্ৰত্যেক শিল্পৰ কাৰণে সমানে সত্য (চাহ আৰু তেলৰ ক্ষেত্ৰতো)। যদি ১৯৮২ চনত অসমৰ জনসাধাৰণে, “Assamese Overall, Assam Overall” এই লক্ষ্য আগত লৈ আগবাঢ়ি অহা এচাম ডেকা প্ৰযু-

(মণিপুৰত ২ পৃ: পৰা)

জন্ম হোৱা বুলি কাকতে পত্ৰে বাতৰি ওলাইছে। “নাম্মাত” (NAMMAT) তেনে এটা সংগঠন। নাগালেণ্ড, অসম, মণিপুৰ, মিজোৰাম, অৰুণাচল ত্ৰিপুৰা ৰাজ্যকেইখনৰ ইংৰাজী প্ৰথম আখৰকেইটা লৈ এই নাম দিয়া হৈছে। মুক্তিকামী বিদ্ৰোহী নেতা মুইভাৰ নেতৃত্বত ‘নাম্মাত’ৰ অন্তৰ্ভুক্ত ৰাজ্যকেইখনৰ বিভিন্ন জাতীয়তাবাদী আৰু মুক্তিকামী গোষ্ঠীৰ মাজত যোগাযোগ স্থাপন হৈছে। মণিপুৰৰ ‘মিতেই’ সমাজৰ ওপৰতো ‘নাম্মাত’ৰ প্ৰভাৱ পৰিছে।

বৰ্তমান চৰকাৰ এই ‘মিতেই’ সমাজৰ কেইবাটাও দাবীৰ সৈতে একমত। মণিপুৰৰ মুখ্যমন্ত্ৰী ৰাজকুমাৰ দৰেঞ্জ সিং এই সমাজৰ এজন বিশিষ্ট পৃষ্ঠপোষক। ‘মিতেই’ পুনৰ অভ্যুত্থানবাদীসকলৰ আদি সংগঠন ‘পান মণিপুৰী ইয়ুথ লীগ’ আৰু তেওঁলোকৰ ৰাজনৈতিক মুখপত্ৰ নেছেনেল ইউনাইটেড লিবাৰেছন ফ্ৰন্ট মণিপুৰৰ সশস্ত্ৰ বিচ্ছিন্নতাবাদী মুক্তি আন্দোলনৰ মূল জনক। এই দুই সংগঠনৰ

জিবিদক নিৰ্বাচিত কৰে, আমি আগেয়ে কেতিয়াও নেদেখা ধৰণৰ কাৰিকৰী উন্নতি দেখা পাম— য’ত আমাৰ প্ৰকৃতি ৰক্ষা পৰিব, শান্তি আৰু প্ৰশান্তিয়ে বিৰাজ কৰিব, আৰু আমি আধুনিকতম প্ৰযুক্তি-বিদ্যাৰ ফল উপভোগ কৰিব পাৰিম। য’ত কোনো দুখীয়ালোক নাথাকিব, য’ত কোনো প্ৰতিভাৰ অপচয় নহব, য’ত অসমীয়াসকল তেওঁলোকৰ নিজৰ সম্পদৰ ভিক্ষাৰী নহ’ব।

আমি অসমৰ স্বাৰ্থত সেৱা আগবঢ়াব বিচৰা সেই দল ব্যক্তিৰ পক্ষে কাম কৰি আহিছো— যিসকল দিল্লী বা কলিকতাৰ দ্বাৰা প্ৰৰোচিত অথবা ভীতি প্ৰদৰ্শনত সৈমান নহ’ব আৰু যিসকলে অসমৰ অকণো সম্পদ আনৰ উপকাৰৰ কাৰণে সমৰ্পণ নকৰে। এইটো একমাত্ৰ সম্ভৱপৰ হ’ব যেতিয়া অৱশেষত আমি “সৱল বাহু” * প্ৰতিষ্ঠা কৰিম।

(মূল ইংৰাজীৰ পৰা অনুদিত— অচহা)

লিখকৰ “সৱল বাহু” (Strong Arm) নামেৰে এক বৃহৎ পৰিকল্পনা বিষয়ক নিবন্ধ আছে।

লগত ৰাজকুমাৰৰ পুৰণি সম্বন্ধ।

ছাত্ৰসকলৰ মূলদাবী মতে বিদেশী ৰিতাডন আন্দোলন পূৰ্বদমে চলি আছে লগে লগে নতুন কিছুমান দাবী যেনে সৈন্য বাহিনীৰ অভিযান ৰুদ্ধ কৰা আৰু অশান্ত অঞ্চল আইন প্ৰত্যাহাৰ কৰা দাবী গোট খাইছে। মণিপুৰৰ প্ৰায় ১০০ % ভৌগোলিক সীমাত উক্ত আইন প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিছে। এই দাবীবোৰ সদৌ মণিপুৰ ছাত্ৰ সন্থা আৰু সদৌ মণিপুৰ ছাত্ৰ সমন্বয় সমিতিয়ে চৰকাৰৰ ওচৰত উত্থাপন কৰিছে। নেপাল ব্ৰহ্মদেশ আৰু বাংলাদেশৰ পৰা অহা লোকসকলক স্পষ্ট ভাৱে বিদেশী বুলি অভিহিত কৰি তেওঁলোকক বহিষ্কাৰৰ দাবী তুলিছে। ১৯৫০ চনৰ ১৫ অক্টোবৰৰ পাচত যি সকল বিদেশী মণিপুৰলৈ আহিছে তেওঁলোকক বহিষ্কাৰৰ দায়িত্ব কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ হাতত অৰ্পণ কৰিছে। নতুনকৈ অনুপ্ৰবেশ বোধ কৰাৰ কাৰণে ‘৫০ চনৰ আগৰ ‘ইনাৰ লাইন’ পদ্ধতিটো পুনৰ প্ৰবৰ্ত্তনৰ দাবী

অশান্ত মিজোৰাম

—দিবাজ্যোতি বৰদলৈ।

(যোৱা সংখ্যাৰ পিছৰ পৰা)

ঊনবিংশ শতাব্দীৰ শেষভাগলৈ “লুচেই নামৰ এটা প্রধান উপজাতিয়ে মিজোৰামত শাসন চলাইছিল।

“মিজো প্রকৃততে কেইবাটাও উপজাতিৰ সম্মিলিত এটা সাধাৰণ নাম। লুচেই, মাণ্টে, মাৰ আৰু পই (পাৰৈ), লাখেৰ আদি উপজাতিসমূহে একেলগে মিজো বুলি চিনাকি দিয়ে। প্রত্যেক উপজাতিৰে নিজস্ব দোৱান আছে। অৱশ্যে সকলোৱে লুচেইসকলে ব্যৱহাৰ কৰা ভাষাৰ জৰীয়ে সৰ্বলোতে যোগাযোগ কৰে। এই ভাষাটোকে “মিজো ভাষা” বা “ডুলহিয়ান” বোলে। দোৱানসমূহৰ বহু শব্দ এই ডুলহিয়ান ভাষাত সোমাইছে। ঠংৰাজৰ ৰাজ্যবিস্তাৰৰ লগে লগে ধৰ্ম আৰু ভাষা বিস্তাৰৰ সুযোগলৈ খৃষ্টান মিচনেৰী সকলে মিজোৰামত ৰোমান পিপিৰ প্ৰচলন কৰে আৰু সেই লিপিবৰেই বৰ্তমান মিজো বা ডুলহিয়ান ভাষা লিখা হয়।

মিজোসকলে কেতিয়া কোনফালেদি আহি মিজোৰামত ৰসতি স্থাপন কৰিলে ইয়াৰ কোনো সঠিক সময় বা নিশ্চয়তা নাই। মঙ্গোলীয় চেহেৰাপাতিৰে এই লোকসকলে অৱশ্যে নিজকে বহুশ বছৰ আগতে ব্ৰহ্মদেশৰ চীন পাহাৰৰ পৰা অহা বুলি বিশ্বাস কৰে। যেতিয়াই যি পথেৰেই নাহক মিজোসকলে “নিজকে পাহাৰী মানুহ” বুলি কৈ গোৱাবোধ কৰে। প্রকৃততে মিজো শব্দৰ অৰ্থই হৈছে—পাহাৰী মানুহ, (মি—মানুহ, জো—পাহাৰ)। মিজোৰামৰ অৰ্থই হ’ল পাহাৰী মানুহৰ ভূমি। পাহাৰীমানুহৰ চৰিত্ৰ প্ৰতিজন মিজোৰ গাতে বিদ্যমান।

অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ জাতিসমূহৰ এটা প্রধান বৈশিষ্ট্য হ’ল—ইয়াৰ বেছিভাগেই স্বাধীনতাকামী। স্বাধীনতাৰ মোহে সকলোৰে হাড়লৈকে শিপাই আছে।

ইংৰাজবিলাকে লুইৰ পাৰত খোপনি পুতিলোৱাৰ

পাছত কাংৰীয়া পাহাৰবোৰলৈ স্বাভাৱিকতে চকু গৈছিল। ভোকাতুৰ সাপে ভেঁকুলী গিলাৰ দৰে এফালৰ সকলোবোৰ গ্ৰাস কৰাই আছিল সাম্ৰাজ্যবাদীহস্তৰ নীতি। অন্যবোৰক আক্ৰমণ কৰাৰ দৰেই নানাচেলু উলিয়াই ইংৰাজে মিজোসকলকো আক্ৰমণ কৰিছিল। কিন্তু আশ্চৰ্যৰ বিষয় আছিল এয়ে যে মিজোসকল বন্দুকবাকদেৰে (crude gun) সেই সময়তো সশস্ত্ৰ আছিল।

কিন্তু ইং ১৮৮৯—১৮৯০ চনত ইংৰাজে চীন-লুচাই অভিযান চলায়। এই অভিযানত চৰমপত্ৰী মিজো গাওঁ সমূহ চাৰিওফালৰ পৰা আঙুৰি ধৰি বৰ্মা, কাছাৰ আৰু চিলেট জিলাৰ লগত সংলগ্নপথসমূহ বন্ধ কৰি দিয়া হৈছিল। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে মিজোসকল বৰবেয়াকৈ ঘাটি খায় আৰু মিজোৰামত ইংৰাজ শাসন সুদৃঢ় হয়। প্রকৃততে এই অভিযানেই মিজোৰামক ইংৰাজৰ ‘স্বাৰত সাম্ৰাজ্য’ৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিলে। শাসনৰ প্ৰথম পদক্ষেপতে মিজোৰামক দুইভাগে ভগোৱা হ’ল— উত্তৰ মিজোপাহাৰ আৰু দক্ষিণ মিজোপাহাৰ। উত্তৰ মিজোপাহাৰক অসমৰ লগত আৰু দক্ষিণ মিজোপাহাৰক বঙ্গদেশৰ লগত সাঙুৰি দিলে।

কিন্তু মিজোসকল কোনোপধ্যেই ইংৰাজৰ বহুতীয়া হ’বলৈ সাজু নাছিল। সেয়েহে কালখামা, (লেংপুং আৰু থাংহাউলা আদি মিজোপ্ৰধান (Chief) সকলে বিদ্ৰোহ ঘোষণা কৰিলে। উত্তৰ মিজোপাহাৰৰ সহকাৰী কমিচনাৰক আইজাল আৰু চাংচালিত আক্ৰমণ কৰা হয়। এই আক্ৰমণৰ ফলত ইংৰাজ সহকাৰী কমিচনাৰজন আৰু তিনিজন ইংৰাজে মৃত্যুক সাৱটি ল’ব লগা হয়। ইফালে ইং ১৮৯২ চনৰ পৰা মিজোসকলৰ ওপৰত শোষণৰ ৰোজা অধিক জাপিবলৈ আৰম্ভ কৰে। লগে লগে মিজোৰামৰ পূৰ্ব অংশটোত বিদ্ৰোহৰ অনল জ্বলি উঠে। সেই অঞ্চলৰ প্ৰধান লালবুৰাই ঘৰৰ কৰ

(house taxes) দিবলৈ অস্বীকাৰ কৰে। পাবি-
শ্ৰমিকহীন শ্ৰমিক (free labour) যোগান দিবলৈকো
এইজন প্ৰধানো অস্বীকাৰ কৰিছিল। দক্ষিণ মিজো-
পাহাৰতো এই জুই বিয়পি পৰিছিল আৰু প্ৰধান
কাইকমাই ইয়াৰ নেতৃত্ব দিছিল।

কিন্তু এইবিদ্ৰোহ ১৮৯৫ চনত ইংৰাজে দমন
কৰিলে আৰু লগতে মিজোঁসকলক ঠাণ্ডাকৰি বখাৰ
নতুন কৌশল হিচাপে মিজোপ্ৰধানসকলক সন্মান
প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু প্ৰধানসকলৰ
নিজ নিজ এলেকাৰ শাসনত হস্তক্ষেপ কৰাটো
বাদ দিছিল।

ইংৰাজৰ শাসন বিস্তাৰৰ লগে লগে খৃষ্টান
ধৰ্মপ্ৰচাৰক সকল মিজোৰামত সোমাই পৰিছিল।
খৃষ্টানধৰ্ম প্ৰচাৰত প্ৰথমাহাত প্ৰধানসকলে দুৰ্বোৰ
আপত্তি দৰ্শাইছিল যদিও পিছলৈ প্ৰধানসকলে
হাৰ মানিব লগা হৈছিল। বহুক্ষেত্ৰত উচ্চ পৰ্যায়ৰ
জনজাতি সভ্যতা সংস্কৃতি পদদলিত হৈছিল আৰু
পশ্চিমীয়া সভ্যতাই পোখা মেলিছিল।

মিজোঁসকলৰ অৰ্থনীতিৰ মূল্য ভেঁটি কুৰি। ভাৰতৰ
অন্যান্য ঠাইৰ কৃষকসকলৰ সমস্যাসমূহৰ লগত সম্পূৰ্ণ
মিল নাথাকিলেও সামগ্ৰিক ভাৱে মিজো কৃষকসকলৰ
সমস্যাও প্ৰায় একেই জুকলা অৰ্থনীতি। অৱশ্যে
পাহাৰীয়া অঞ্চলহোৱা বাবে কৃষি নীতিৰ অৱস্থা
অধিক জুকলা হোৱা বুলি ক'ব পৰা যায়।

মূলতঃ মিজোঁসমাজৰ কৃষি ব্যৱস্থা সামন্ততান্ত্ৰিক।
১৯৫২ চনলৈকে অঞ্চলটোৰ ভূমিৰ ওপৰত মিজো-
প্ৰধান সকলৰহে আধিপত্য আছিল। সাধাৰণ
কৃষকে এই প্ৰধানসকলৰ তলতীয়া হিচাপে কাম কৰি-
ছিল। মিজোপ্ৰধানসকলৰ বিনা অনুমতিত কোনেও
এটুকুৰা মাটিও নিজৰ বৰীয়াকৈ ব্যৱহাৰ কৰিব

পৰা নাছিল। অৱশ্যে এই নীতি বৰ্তমান অৱসান
ঘটিল যদিও অৰ্ধসামন্ততান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা এতিয়াও
বাহাল আছে।

শিল্পায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো অঞ্চলটো সম্পূৰ্ণৰূপে পিছপৰা।
সাধাৰণতে প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীসমূহো ভাৰতৰ
অন্যান্য ঠাইৰ পৰা ইয়ালৈ যোগান দিব লাগে।
অৱশ্যে ইয়াত আচৰিত হ'ব লগা বিশেষ একো
নাই। অকল মিজোৰামেই নহয়, সমগ্ৰ উত্তৰ পূৰ্বা-
ঞ্চলেই শিল্পায়ণৰ ক্ষেত্ৰত ভাৰতৰ অন্য অংশৰ তুলনাত
অতি পিছপৰা। কিন্তু প্ৰাকৃতিক সম্পদত চহকী
এই অঞ্চলটোত প্ৰকৃততে অন্যান্য অঞ্চলতকৈ
অধিক শিল্প উদ্যোগ গঢ়ি উঠিব লাগিছিল।

অৱশ্যে মিজোৰামৰ ক্ষেত্ৰত কোনোৱে ক'ব
বিচাৰে যে অঞ্চলটোত শক্তিৰ অভাৱ বাবে গুৰু
উদ্যোগ গঢ়াৰ প্ৰশ্নই উঠিব নোৱাৰে। কিন্তু
ইয়াত কুচীৰ শিল্পবো সম্প্ৰসাৰণ ঘটোৱা হোৱা
নাই। মিজোঁসকলে সুন্দৰ কাপোৰ ব'ব জানে,
কাৰ্পেট বনাব জানে বাস্কেটজাতীয় বস্ত্ৰ বনাব
জানে আৰু প্ৰায়েই সেইজাতীয় বস্ত্ৰ মিজোৰামৰ
পৰা বাহিৰলৈ পঠায়। কিন্তু শিল্পনীতিৰ সম্প্ৰসা-
ৰণ নোহোৱা বাবে চাহিদা অনুযায়ী যোগান
দিয়া সম্ভৱ হৈ উঠা নাই।

চলিত শিক্ষাব্যৱস্থাই যুৱকসকলকো কৰ্মবিমুখ
কৰি তুলিছে। ভাৰতৰ ভিতৰতে অধিক শিক্ষিত
লোক থকা অঞ্চলটোৰ প্ৰায় সকলোৱেই চাকৰি-
মুখী। কৃষি, শিল্প সকলোলৈকে পিঠি দি যুৱকসকলে
চাকৰিৰ সন্ধানতহে ঘূৰে।

এই আলোচনাৰ ইমানতে ইতি কৰি মিজোৰামত
হোৱা বিদ্ৰোহ আৰু আজি পৰ্যন্ত হৈ থকা বিদ্ৰো-
হীৰ কাম-কাজৰ আলোচনালৈ আহো। (আগলৈ)

প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ *

খেলৰ পুতলা

তইঁত।

হেতালি খেল,

(তইঁতৰ) ভাগ্যক লৈ

সিহঁতৰ।

* *

পবেশ বৈশ্য
দলবাৰী (দাদাৰা)

তহঁত ওলাই আহ।

প্ৰতিৰোধ কৰ'

ভাঙি দে

সেই খেল।

* *

বিয়পাই দে

মানুহৰ

কণ্ঠই কণ্ঠই

প্ৰতিবাদৰ ধ্বনি।

(১) ওঁঠ লৰাওঁতেই

নিৰ্ঘাতনৰ চৰম মুহূঁতত

লক্ষ লক্ষ এই শোষিত জনগণৰ হকে

আমি ওঁঠ লৰাওঁতেই

তোমালোকে মুখে মুখে ধৰা —

ইয়াত নাইবা যতেই নহওক !

এতিয়া নাইবা যেতিয়াই নহওক !

(২) এই চিলনীজাক

চোঁ—মাৰি এইজাকে

খুটিয়াই বুকুৰ মঙহ ।

মোৰ আইৰ বুটা বহা চাদৰখন

পাখিৰ বা লাগি উৰি যাওঁ যাওঁ,

আৰু বোপাইৰ ভোগতলী ডৰা

তীক্ষ্ণ নখত ওলমে ।

(কেতিয়ানো সুখেৰে ভাত এগবাহ খাওঁ ?)

এই চিলনীজাক

পাখি কাটি লুইতত উটাওঁ

আহঁ

আমি দুচতৰ হওঁ

এই জাক নিপাত কৰিবৰ বেলিকা। ●

আমি মুখ মেপিলেই জগৰ লাগে ?

জীয়াই থকাৰ অধিকাৰ বিচৰাটো জানো দোষ ?

তোমালোকে নেজানা : অতীতৰ পৰা

আমি তিল তিলকৈ জ্বলি জ্বলি জীয়াই আছো ।

চকুত বালি মাৰি প্ৰতিদিনে চুহি নিয়া

আমাৰ বুকুৰ তেজৰ টোপাল ।

আমি বাধা দিলেই হেনো জগৰ লাগে :

মাতৃ আৰু ভগ্নীৰ দেহৰ অঙ্গে অঙ্গে

আদিম বৰ্কৰতাৰ স্বাক্ষৰ

আঁকি দিয়া নিশ্ৰম ভাৰে !!

ভাইটোৰ ডিঙিত চেপি ধৰি

পশুৰ দৰে কলিজাৰ কেঁচা তেজ পি খোৱা!

আমি প্ৰতিবাদ কৰিলেই জগৰ লাগে ?

বিশ্বাস ৰাখিছো : ভাইটোৰ তেজ

অথলে নেয়ায়। আইয়ে দিয়া কৰচ পিঙ্গি

অমিও সমৰলে' আহিছো ওলাই ।

চিত্তাত তুলি দিয়া ভাইটোৰ সজীৰ

স্মৃতিয়ে সাহস হুণে ৰচায়। অসীম প্ৰেৰণাবে

যুঁজিবৰ বাবে দিছে সোঁৱৰাই । ●

বক্তাক্ত ত্ৰিপুৰা :

পাৰ্শ্বস্তানৰ ইচলামিক আণবিক বোমাৰ

ফৰ্মুলা চুৰি !

গণ আন্দোলন আৰু বুদ্ধিজীৱীৰ

পশ্চাদপসৰণ--

জুলাই সংখ্যা

ত্ৰিশূল

ডি, কে, এণ্টাৰপ্ৰাইজ

PHONE : 316

dee-kay enterprise

Retailer and Order Supplier of all
Electronic Goods & Supplier of other
Engineering Materials

A.T. Road, Jorhat— 785 001

আমাৰ স্বাৰলম্বিতাৰ সংগ্ৰাম

ৰাজীৱলোচন গোস্বামী
যোৰহাট

(যোৱা সংখ্যাৰ পিছৰ পৰা)

আমাৰ পৰ-নিৰ্ভৰশীলতাৰ কাৰণ সমূহ বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে অসমীয়াৰ মজ্জাগত সোৰো-পালি, সচেতনতাৰ অভাৱ, ভৌগোলিক অৱস্থিতি ইত্যাদি প্ৰধান। এই দোষবোৰ সংশোধন এতিয়াও হোৱা নাই। চলিত কৃষিবছৰটোলৈকে চালে দেখা যায় যে যোৱা বছৰ খুব বেয়া শস্য উৎপাদন হোৱাৰ ফলত এইবাৰ অসমত খাদ্যাভাৱ ধুকপ। ফলত আমাৰ পঞ্জাৱৰ পৰা কৰা আমদানিৰ অঙ্কটো কিছু ষাঢ়িৰ।

অসমত আজি আমি আমাৰ অৰ্থনীতি নিজৰ হাতলৈ নিয়াৰ সংগ্ৰামকে স্বাৰলম্বিতাৰ সংগ্ৰাম বুলিছোঁ। বজাৰৰ গোলাত কোনোৰাই টিনপতৰ বান্ধোৱাত ২০০ (নশ) টকা বুলি ক'লেও আমি দিবলৈ বাধ্য। নগৰৰ প্ৰেক্ষাগৃহত সভাপাতি বা চাৰিআলিৰ চুকত পাণ তামোলৰ দোকান দি এই শোষণক অন্ত কৰিব পৰা নাযায়।

আমাৰ অন্যতম প্ৰধান দোষ আমি শ্ৰমৰ মূল্য পাহৰি গ'লো; অসম বুৰঞ্জীৰ পাতবোৰ মেলি চালে কিন্তু জাতীয় জীৱনলৈ এনে এটা সংক্ৰামক ব্যাধি নামি অহাৰ উল্লেখ নাই। (অন্তঃদেশীয় তথা বহিৰ্দেশীয় সন্তীয়া বনুৱা শ্ৰেণীৰ প্ৰব্ৰজনেই ইয়াৰ ঘাই কাৰণ। লগে লগে বৃটিছ প্ৰদত্ত আমোলাতপ্ত আৰু পশ্চিমীয়া অনুকৰণত গঢ়ি উঠা তথাকথিত নব্য-ভাৰতীয় সংস্কৃতি আন এটা ঘাই কাৰণ। আজি আমি সংস্কৃতিৰ বলি। নতুন চাম অসমীয়াই ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান জ্ঞানোক।

১২১ বছৰীয়া বৃটিছৰ গোলামীৰ ফলস্বৰূপে আমাৰ সমগ্ৰ জাতীয় সত্তাতে এটা বেয়া মানসিকতা গঢ় লৈ উঠিল। এই ৰোগৰ অন্যতম লক্ষণ আমাৰ চাকৰিমুখিতা, আমাৰ জাতীয় জীৱনৰ পৰা এই আমোলাতাত্মিক প্ৰবণতা খিনিক আমি মোহাৰি পেলাব লাগিব। নতুন চাম অসমীয়াৰ আগত

এইটো আন এটা প্ৰত্যাহ্বান। বৃটিছৰ শিক্ষাব্যৱস্থাকে এই মানসিকতা গঢ়ি তোলাৰ কাৰণে দায়ী বুলি কব লাগিব। বৃটিছ যোৱাৰ পাছতো এই দেশত শিক্ষাব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিবৰ্তন হৈছে বুলি যদিও কোৱা হৈছে দৰাচলতে ই নতুন বটলত পুৰণি সুৰা। স্বদেশী শিক্ষাবিদ সকলে এই শিক্ষাৰ সংস্কাৰ নকৰি বৰঞ্চ পিতৃ পুত্ৰৰ স্মৃতিচিহ্ন হিচাবে আলফুলে সিংহাসনত সজাই ৰাখিলে। এই শিক্ষাৰ দ্বাৰা ছাত্ৰক সং কেৰাণী হোৱা উপযুক্ততাও দিয়া নহয়। ছাত্ৰক স্বাৰলম্বী হবলৈ শিকোৱাৰ কথা বাদেই। স্কুলৰ ইতিহাস আৰু সাহিত্যৰ পাঠবোৰৰ কাৰ্য্যকাৰিতা ছাত্ৰৰ ভৱিষ্যত জীৱনত নাই। আমাৰ দেশত শিক্ষাৰ অন্তিম বিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ডিগ্ৰী, বাৰ্ষিক শিক্ষা এই ডিগ্ৰীত দিয়া নহয়। আনহাতে স্বাৰলম্বী চীন দেশীয় কমিউনবোৰলৈ চাওক ইয়াত ছাত্ৰই নিজ হাতেৰে প্ৰয়োজনীয় জলবিদ্যুৎ কেন্দ্ৰ গঢ়ি তুলিছে। খুল-মূলকৈ, আমাৰ শিক্ষাব্যৱস্থাৰ বৰ্তমানৰ গাঁথনিটো ভাঙি পেলাই ইয়াক নতুনকৈ গঢ়িলেহে আমাৰ স্বাৰলম্বিতা, উদ্যোগিক উন্নয়নৰ আৰাজ সফল হব নহলে ই আৰাজ হৈয়ে ৰব।

আমি আজি উদ্যোগিক ক্ষেত্ৰত পৰমুখাপেক্ষী, অসমৰ কেঁচা সামগ্ৰীৰে অন্যৰাজ্য নদন বদন। সৰু উদাহৰণ-মাইক্ৰস্কোপাইন মম ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগজাত সামগ্ৰী অসমৰ তেলৰ উপজাত সামগ্ৰীৰ পৰা তৈয়াৰ কৰা হয়। কিন্তু সেইক্ষেত্ৰত এই উদ্যোগৰ বিকাশ ঘটে মাদ্ৰাজত। এইবোৰৰ কাৰণ আঞ্চলিক বৈষম্য। কিন্তু এই ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগটিৰ ক্ষেত্ৰত ব্ৰহ্মপুত্ৰ বান নিয়ন্ত্ৰণ নামৰ প্ৰহসন এটাৰ ওপৰত বছৰি কোটি টকা বিজতৰীয়া ঠিকাদাৰহঁতক চন্দুকত ভৰাবলৈ দিয়া ১২৬ জনীয়া বদনৰ দলটো ক'ত নাকত তৈল সেৱন কৰি নিদ্ৰামগ্ন হৈ থাকে? স্বাৰলম্বী অসম-

মণিপুরত : (৬ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

কৰিছে। মুক্তিযোদ্ধাসকলে এই আন্দোলনৰ সুযোগ লৈ অ-মণিপুরী ভাৰতীয়সকলকো (অসমীয়া খাছিয়া-সকলক বাদদি) ঠায়ে ঠায়ে আক্ৰমণ কৰিছে। আন্দোলনকাৰীসকলক নিচুকনি দিবৰ বাবে সকলো ৰাজনৈতিক দল মিলিত হৈ প্ৰধান মন্ত্ৰীৰ হাতত এখন স্মাৰক পত্ৰ দিবলৈ এটা দল পঠাবলৈ যো-জা চলাইছিল। স্মাৰকপত্ৰখনত ছাত্ৰসকলৰ কিছু দাবীৰ সপক্ষে তেওঁলোকৰ সমৰ্থন আগবঢ়াইছিল। কিন্তু কামত একো নহ'ল।

'প্ৰিপাক্' গোষ্ঠীয়ে মণিপুর মুক্তিৰ বাবে নগা সকলৰ পথ অনুসৰণ কৰিবলৈ লৈছে। তেওঁলোকে কিছুঠাইত অসুবিধাৰ সন্মুখীন যে হোৱা নাই এনে নহয়, ভিন্ন মতৰ সমৰ্থনকাৰী হুদলৰ মাজত কেতিয়াবা বিৰোধ ভাবৰো সৃষ্টি হৈছে।

উপত্যকাৰ অ'ত-ত'ত কিছুমান সৰু সুৰা ঘটনা ঘটি আছে। বহিঃদৃষ্টিৰ পৰা চালে সেইবোৰ মূল্যহীন যেন ভাব হয় যদিও ভালকৈ চালে অদৃৰ ভবিষ্যতৰ এটা অৰ্থপূৰ্ণ ইঙ্গিত বহন কৰি অলপ দেখা যায়। উদাহৰণ স্বৰূপে যোৱা মাহত শিক্ষিত তথা অৰ্দ্ধশিক্ষিত যুৱকসকলে ক্ষোভা মিত্ৰী, ধুবী, নাপিত, ৰিক্সা চলোৱা আদি কিছুমান কাম কৰা দেখা গৈছে। কিয় কৰিছে সুখিলে উত্তৰ হয় নিবনুৱা হৈ থকাত কৈ এইবোৰেই ভাল। 'মিতেই' সমাজৰ লৰাই বিশেষকৈ এইবোৰ কাম কৰে। মণিপুরত এই সমাজৰ লোকসকল উচ্চবৰ্ণৰ আৰু শিক্ষিত। কিন্তু তেওঁলোকৰ বাবে নিয়োগৰ সুবিধা

..... স্বাৱলম্বিতাৰ সংগ্ৰাম

গঢ়াৰ সংকল্প লওঁতা সকলে এই বহিঃবাগত ঠিকা-দাৰ আদিৰ দালাল গোষ্ঠীবোৰক চিনাক্ত কৰক। যোৱা ৩৫ বছৰে ইহ'তৰ ৰাজত্ব কালত অসমত এটা উদ্যোগৰূহে অভূতপূৰ্ব বিকাশ হ'ল সেই উদ্যোগ (১) হ'ল ৰাস্তাৰ কাষত চাইকেল ৰিপেয়াৰীং চাইকেল প্ৰেছ কৰাৰ উদ্যোগ।

সেয়ে স্বাৱলম্বিতাৰ সংগ্ৰামৰ আমি পথ দেখুৱাওঁতা সকলে নতুন কৌশল তথা দায়িত্বশীলতাৰে যুক্ত-ক্ষেত্ৰত অৱতীৰ্ণ হ'ব লাগিব লগে লগে আমাক লাগিব

নাই। ফলত পুঞ্জীভূত হৈ থকা ক্ষোভ লাহে লাহে প্ৰকাশ পাইছে।

মণিপুর জ্বলিছে। উমি উমি জ্বলি থকা জুইকুৰা জ্বলাই দিবলৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ তৎপৰ। পুৰুষ মহিলা সকলোৰে মনত মুক্তিৰ মনোভাব জাগি উঠিছে। মিতেই সমাজৰ মহিলাসকলৰ সাহস অপৰিসীম। মণিপুৰৰ ৰাজপথ তেওঁলোকৰ কবলত। মূল লক্ষ্য সৈন্য ৰাহিনীক প্ৰতিৰোধ কৰাৰ লগে লগে ৰাতি মদপী আৰু ঠগ জাতীয় মানুহবোৰক শাস্তি দিবলৈ লৈছে।

মণিপুৰত বহু আগৰ পৰাই মুক্তি আন্দোলন আৰম্ভ হৈছিল কিন্তু তেওঁলোকে বিশেষ গা কৰিব পৰা নাই। পৰ্যায়ক্ৰমত আগবাঢ়ি যাব নোৱাৰাটো তেওঁলোকৰ ভুল। ব্যাপক হাৰত বিশ্বজ্বলা সৃষ্টিৰ উদ্দেশ্য তেওঁলোকে এই আন্দোলনক ব্যৱহাৰ কৰিছে। মিতেই বিদ্ৰোহী সকলে মণিপুৰৰ নগা আৰু মিজো জনগোষ্ঠীৰ সাহায্য বিচাৰে। মজো-লীয় ঐক্যসূত্ৰৰ দাবীদাৰ সকলে প্ৰথম অৱস্থাত ভুল কৰিছিল কাৰণ এই সকল ভূ-মিপুত্ৰও আন্দোলনকাৰী সকলৰ আক্ৰমণৰ লক্ষ্য আছিল। মণি-পুৰ নিবাসী সেই সকল মজোলায় লোকৰ সৈতে মিতেই সমাজৰ কিছুমান লোকৰ পুৰণি দিনৰ পৰা বিৰোধ ভাৱ চলি আহিছে। তত্ত্বগত ভাৱে তেওঁলোকক মিত্ৰ বুলি মানি আন্দোলন চলাই যোৱাত বাধাই নাই। সকলোৰে পথ বেলেগ বেলেগ হলেও লক্ষ্য একে।

(১০ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

একবৃহত্তৰ জনমত। সৰুৰে পৰা এটা গানৰ কলি শুনি আহিছো "আজিৰ অসমীয়াই নিত্ৰক নিচিনিলে অসম ৰসাতললে যাব" সেই আজি এতিয়াই মজ্জাগত সোৰোপালি পৰিহাৰ কৰি কঢ় বাস্তৱক ভৰিৰে অতিক্ৰম কৰিবলৈ শিকিবৰ হ'ল। বহুদিন আন্ধাৰৰ গুহাত সোমাই থাকি পাছত ৰাজপথলৈ ওলাই আহিলে প্ৰথমে পোহৰে চকুছাট মাৰি ধৰে কিন্তু অলপ সময়ৰ পাছত সেই পোহৰত গোটেই ৰাজপথটোকে ভালকৈ দেখা যায়।

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

হৈছে!!! প্ৰতিজন 'গণতন্ত্ৰ প্ৰেমী' 'সমাজবাদী' ব্যক্তিয়েই ইয়াৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰাম চলোৱা উচিত।

Fascism has now become the most fashionable commodity (among the war mongering bourgeois politicians) —Stalin

ভাৰতৰ সংবিধানখন যিমানেই গণতন্ত্ৰ বক্ষাকাৰী নহওঁক এই সংবিধানতে গণতন্ত্ৰ হত্যাৰ কৌশল সুন্দৰ ভাৱে আছে। বৃটিছে সাম্ৰাজ্যবাদী শাসন শোষণৰ বাবে কৰি লোৱা আইনী ব্যৱস্থাসমূহ 'স্বাধীন ভাৰত'ৰ সংবিধানৰ পৰা লোপ নাপালে। বিচাৰ নকৰাকৈ ধৰি বান্ধি পেলাই থোৱা নিবাৰক নিৰোধ আইন (Preventive Detention act) খন তেনে এখন আইন। ১৯৫০ চনত 'শ্ৰমিক অশান্তি আৰু তেলেক্সানা আন্দোলন'ৰ দোহাই দি প্ৰথম এই আইন প্ৰণয়ন কৰা হৈছিল। 'সমাজবাদী নেহৰু'ৰ দিনত এই আইনৰ জৰীয়েতে বহু হাজাৰ কৃষকক তেলেক্সনাত গুলীয়াই হত্যা কৰা হৈছিল। যিকোনো শোষণ শাসনৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদত উৎসাহিত লোকসকলক ঘৰত, পথাৰত, পুলিচ থানাত, ময়দানত

মূঠতে সৰ্বত্ৰতে অমানুষিক, বীভৎস ভাৱে হত্যা কৰাৰ অধিকাৰ চৰকাৰৰ সুন্দৰ ভাৱে আছে। মাত্ৰ লাগে শাসনামিষ্ট দলৰ একক সংখ্যা গৰিষ্ঠতা। ভাৰতত বৰ্তমান এই পথ অতি প্ৰশস্ত। সামৰিক আইন (অসম আৰু মণিপুৰ), অসম বিধায়িনী আইন—ৰ প্ৰণয়ন ইয়াৰ স্পষ্ট নিদৰ্শন। এই আইন বোৰেৰে—অনিৰ্দিষ্ট কালৰ বাবে কাৰাগাৰৰ কুঠৰীত যিকোনোলোককে সুমুৱাই ৰাখিব পাৰে। হত্যা কৰিলেও ইয়াৰ বিৰোধিতা কৰাৰ অধিকাৰ কাৰো নাই। কিন্তু স্বৈৰতন্ত্ৰৰ জৰীয়েতে জনসাধাৰণক বৰ বেছি দিনলৈ দমাই ৰখাটো কাৰো পক্ষে সম্ভৱ নহয়। হেমিংওৱেই সঠিক কথাকে লিখি গৈছে— Man can be destroyed, but can never be defeated. (মানুহক ধবংস কৰিব পাৰি, কিন্তু পৰাজিত কৰিব কেতিয়াও নোৱাৰি)। জনতাৰ ক্ৰমবৰ্দ্ধমান সংগ্ৰামী চেতনাই সকলোৰোৰ শোষণ নীতি, দমন নীতি ধূলিসাৎ কৰিবই— পৃথিবীৰ ইতিহাসেও তাকেই কয়।

সংগ্ৰাম দীৰ্ঘায়ু হওঁক !!

জয় আই অসম !!

..... "The future of the revolution is bright, the unity of all nationalities including the Nagas, the Mizos, the Chins, Kukis, the Meiteis and so on can arouse the neighbouring States of India..... So that the Delhi regime can be overthrown by joint force."

....."we should wipe out Delhi's effective strength, its main and paramilitary force by means of guerrilla warfare, mobile warfare, war of annihilation and so on..."

'Dawn'ত মণিপুৰ PLA ৰ বক্তব্য ॥

(New Delhi বাৰ্তালোচনীৰ পৰা উদ্ধৃত)

ঘোষণাঃ— অসমৰ জনগোষ্ঠী সমূহৰ ওপৰত লিখা প্ৰৱন্ধপাতিৰে পৰৱৰ্তী সংখ্যা প্ৰকাশ কৰা হ'ব।

প্ৰৱন্ধপাতি ২৮ জুলাইৰ ভিতৰত পোৱাকৈ পঠাওক। লগতে, ফেচীবাদৰ ওপৰত এটা বিশেষ প্ৰৱন্ধ প্ৰকাশ কৰা হ'ব।

'প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ' এজেন্সিৰ বাবে যোগাযোগ কৰক — প্ৰচালন সচিব, 'প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ' ইচিল প্ৰেছ। যোৰহাট-১। ২০ কপিৰ কমে এজেন্সি দিয়া নহয়। কমিশন- ২৫%।

'প্ৰতিবাদৰ কণ্ঠ' সম্পাদনা সমিতিৰ দ্বাৰা সম্পাদিত, প্ৰকাশিত প্ৰচাৰিত আৰু উচিল প্ৰেছ (যোৰহাট)ত মুদ্ৰিত। সম্পাদক— ক্ৰমজ্যোতি বৰগোহাঞি, সহযোগী সম্পাদক— অতুল চন্দ্ৰ হাজৰিকা